

DATOS IDENTIFICATIVOS

Estatística espacial

Materia	Estatística espacial			
Código	V03M184V01204			
Titulación	Máster Universitario en Técnicas Estadísticas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	5	OP	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	García Soidan, María del Pilar Hortensia			
Profesorado	Cotos Yáñez, Tomas Raimundo García Soidan, María del Pilar Hortensia			
Correo-e	pgarcia@uvigo.es			
Web	http://pgarcia.webs.uvigo.es			
Descrición xeral	Nesta materia trátase de dar a coñecer os conceptos e técnicas básicas da Xeoestatística, centrándose particularmente na estimación do variograma e a predicción mediante as técnicas kriging. Abórdase tamén a dependencia espacial multivariante e os distintos métodos de predicción cokriging e kriging espacio-temporal. Ademais se fai unha introdución á análise de procesos puntuais e datos agregados.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que proporcionan unha base ou oportunidade para ser orixinais no desenvolvemento e / ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación científica e tecnolóxica ou altamente especializada.
A2	Saber aplicar os coñecementos avanzados adquiridos, integrándoos na resolución de problemas en ambientes novos ou descoñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Adquirir coñecemento que permita afrontar de forma autónoma a formulación de xuízos a partir de información que, estando incompleta ou limitada, inclúe reflexións sobre as responsabilidades éticas e sociais relacionadas coa aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Saber comunicar as súas conclusións e os coñecementos e motivos finais que os sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
B2	Desenvolver autonomía para identificar, modelar e resolver problemas complexos da estatística e a investigación operativa en contextos científico/académicos, tecnolóxicos ou profesionais especializados e multidisciplinares.
B3	Desenvolver a capacidade para realizar estudos e tarefas de investigación e transmitir os resultados a públicos especializados, académicos e generalistas.
B4	Integrar coñecementos avanzados e enfrontarse a tómaa de decisións a partir de información científica e técnica.
B5	Desenvolver a capacidade de aplicación de algoritmos e técnicas de resolución de problemas complexos no ámbito da estatística e a investigación operativa, manexando o software especializado adecuado.
C2	Desenvolver autonomía para a resolución práctica de problemas complexos xurdidos en aplicacións reais e para a interpretación dos resultados de face á axuda en tómaa de decisións.
C3	Adquirir coñecementos avanzados dos fundamentos teóricos subxacentes ás distintas metodoloxías da estatística e a investigación operativa, que permitan o seu desenvolvemento profesional especializado.
C4	Adquirir as destrezas necesarias no manexo teórico-práctico da teoría da probabilidade e as variables aleatorias que permitan o seu desenvolvemento profesional no ámbito científico/académico, tecnolóxico ou profesional especializado e multidisciplinar.
C6	Adquirir coñecementos teóricos e prácticos avanzados de diferentes técnicas matemáticas, dirixidas especificamente para a toma de decisións, e desenvolver a capacidade de reflexión para avaliar e decidir entre diferentes perspectivas en contextos complexos.
C8	Adquirir coñecementos teórico-prácticos avanzados de técnicas dirixidas a facer inferencias e contrastes con variables e parámetros dun modelo estatístico e saber aplicarlles con autonomía suficiente nun contexto científico, tecnolóxico ou profesional.

C9	Coñecer e saber aplicar de xeito autónomo en contextos científicos, tecnolóxicos ou profesionais, técnicas de aprendizaxe automática e técnicas de análise de datos en alta dimensión (big data).
C10	Adquirir coñecementos avanzados sobre metodoloxías para a obtención e procesamento de datos de diferentes fontes, como enquisas, Internet ou ""na nube"".
D1	Desenvolver fortes habilidades de razoamento, análise crítica e autocrítica, así como argumentación e síntese, en contextos especializados e multidisciplinares.
D2	Desenvolver habilidades avanzadas na xestión das Tecnoloxías da Información e Comunicación (TIC), tanto para a obtención de información como para a difusión de coñecementos, nun campo científico / académico especializado, tecnolóxico ou multidisciplinar.
D3	Ser capaz de resolver problemas complexos en novos ambientes mediante a aplicación integrada do coñecemento.
D4	Desenvolver unha sólida capacidade de organización e planificación do estudo, asumindo a responsabilidade do seu propio desenvolvemento profesional, do rendemento do traballo en equipo e de forma autónoma. .
D5	Desenvolver capacidades de aprendizaxe e integración no traballo en equipos multidisciplinares, nos ámbitos científico / académico, tecnolóxico e profesional. .

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade de aplicación da metodoloxía adecuada para o modelado de datos espaciais	B2 C4 C6
Capacidade de manexo de software informático para a aplicación das técnicas e metodoloxía para datos espaciais	A1 C2 C9 D2
Capacidade de realización dunha investigación para o modelado de datos espaciais, coa planificación e deseño dos procedementos axeitados	B3 C8 C10 D4
Capacidade de interpretación correcta dos resultados obtidos na aplicación da metodoloxía para datos espaciais	A3 A4
Capacidade de comprensión e valoración da validez dunha investigación realizada no contexto espacial (propia ou realizada por terceiros)	B4 D1 D5
Capacidade de valoración da viabilidade de novas técnicas de análise de datos espaciais	A2 B5 C3 D3

Contidos

Tema	
Tema 1. Introducción. Elementos notables de Estadística Espacial.	Datos espaciais. Limitacións da análise exploratoria. Proceso estocástico espacial. Tipos de estacionariedade. O variograma e a función de covarianza. Descomposición a pequena e gran escala.
Tema 2. Análise estrutural: Estimación do variograma.	Estimadores clásicos do variograma: empírico e robustos. Modelos paramétricos válidos. Métodos de axuste. Estimadores non paramétricos de tipo núcleo. Variograma indicador. Validación cruzada.
Tema 3. Métodos de predición.	Predictores kriging lineais: simple, ordinario e universal. Kriging residual e log-normal. Kriging indicador. Dependencia espacial multivariante. Cokriging.
Tema 4. Modelos espazo-temporais.	Aproximación espacial multivariante. Dependencia espazo-temporal. Modelos válidos de variograma espazo-temporal. Kriging espazo-temporal.
Tema 5. Outros contidos de Estadística Espacial.	Procesos puntuais. Aleatoriedade espacial. Procesos de Poisson homoxéneos e non homoxéneos. Datos agregados. Veciñanza e matriz de pesos. Autocorrelación espacial. Modelos espaciais gaussianos autorregresivos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	16	30
Estudo de casos	7	6	13
Prácticas con apoio das TIC	19	14	33
Resolución de problemas	2	12	14
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos teóricos da materia obxecto de estudo
Estudo de casos	Estudo de exemplos de aplicación dos contidos teóricos, como complemento á lección maxistral
Prácticas con apoio das TIC	Resolución de exercicios de aplicación dos contidos estudados, mediante programas informáticos y con titorización docente.
Resolución de problemas	Resolución de exercicios que o/a alumno/a debe desenvolver de forma presencial e autónoma nas clases prácticas na aula de informática

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Explicación dos contidos teóricos e resolución de dúbidas
Estudo de casos	Explicación dos exemplos de aplicación e resolución de dúbidas
Prácticas con apoio das TIC	Explicación das ferramentas informáticas necesarias para a implementación das técnicas estudadas, resolución de dúbidas e seguimento do traballo desenvolto polo/a alumno/a

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Resolución de problemas	Proba de resolución de exercicios que o/a alumno/a debe desenvolver de forma presencial e autónoma nas clases prácticas, para a avaliación do nivel alcanzado nas competencias correspondentes	25	A3	B3	C4	D2	D3
Exame de preguntas obxectivas	Proba de resolución de cuestións de tipo test ou de resposta curta sobre os contidos teóricos e casos estudados, para a avaliación das competencias adquiridas	50	A1	B4	C3	D4	D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba de resolución de exercicios que o/a alumno/a debe desenvolver na data de convocatoria oficial de exame desta materia, para a avaliación do nivel alcanzado nas competencias correspondentes	25	A2	B2	C2	D1	D2
			A4	B3	C4	D2	D3
				B5	C6	D3	C8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Considerarase que o/a estudante se presenta á avaliación se participa en actividades que lle permitan obter polo menos un 50% da avaliación final.

A) Convocatoria ordinaria

A.1) Avaliación continua (25%): Proporase unha proba con distintos exercicios relativos aos temas 1 e 2, que cada estudante deberá realizar de forma individual nunha sesión presencial fixada con esta finalidade. A avaliación continua soamente se poderá ter en conta para o cálculo da nota final se se supera, é dicir, se se obtén nela unha valoración dun mínimo de 5 puntos, nunha escala de 0 a 10. En caso contrario, deberá realizarse a recuperación correspondente no exame final.

A.2) Exame final (75%): Na convocatoria ordinaria, o exame final constará de dúas probas, unha para a parte teórica e outra para a parte práctica, segundo se indica a continuación:

a) Para a avaliación da docencia teórica proporase un exame con preguntas de tipo test e/ou resposta curta, que terá un peso do 50% na nota final.

b) Para a avaliación da parte práctica, realizarase un exame con distintos exercicios que deberán resolverse utilizando o programa R. O exame final da parte práctica terá dúas modalidades:

- Para as persoas que tivesen superada a avaliación continua, o exame terá un peso do 25% na nota final e abarcará os temas 3, 4 e 5.

- Para as persoas que non tivesen superada a avaliación continua, o exame terá un peso do 50% na nota final e abarcará toda a materia.

Para superar a materia na convocatoria ordinaria é necesario alcanzar unha nota final dun mínimo de 5 puntos, nunha escala de 0 a 10, e conseguir un mínimo de 4 puntos, nunha escala de 0 a 10, en cada unha das probas do exame final.

B) Convocatoria extraordinaria

Na avaliación da convocatoria extraordinaria seguiranse os mesmos criterios que na convocatoria ordinaria. Deste xeito, manterase a nota da avaliación continua, no caso de que se tivese superada. Así mesmo, o exame final constará das mesmas probas e modalidades que na convocatoria ordinaria, segundo se tivese superada ou non a avaliación continua.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Bivand R.S., Pebesma E.J. y Gómez-Rubio V., **Applied Spatial Data Analysis with R**, Springer Science, 2008
- Chilès J.P. y Delfiner P., **Geostatistics. Modeling spatial uncertainty**, Wiley, New York, 1999
- Christakos G., **Random field models in earth sciences**, Dover Publications, Mineola (New York), 2005
- Cressie N., **Statistics for spatial data**, Wiley, New York, 1993
- Diggle P.J., **Statistical analysis of spatial point patterns**, Oxford University Press, New York, 2003
- Fernández-Casal R. y Cotos-Yáñez T.R., **Geoestadística: Introducción y ejemplos. Capítulo 7 (páginas 135-152). Sistemas de Información Medioambiental**, Netbiblo D.L., 2005
- R Development Core Team, **A language and environment for statistical computing. R Foundation for Statistical Computing, Vienna, Austria. Version 3.3.3 (2017-03-06)**, 2016
- Samper Calvete F.J. y Carrera Ramírez J., **Geoestadística. Aplicaciones a la hidrología subterránea**, CIMNE, Barcelona, 1996
- Waller L.A. y Gotway C.A., **Applied spatial statistics for public health data**, Wiley, New Jersey, 2004

Bibliografía Complementaria

- Fernández-Casal R., **Geoestadística Espacio-temporal. Modelos flexibles de variogramas anisotrópicos no separables. Tesis doctoral**, Universidad de Santiago de Compostela, 2003
- Fischer M.M. y Wang J., **Spatial Data Analysis. Models, methods and techniques**, Springer, London, 2011
- Gaetan C. y Guyon X., **Spatial Statistics and Modeling**, Springer, London, 2010
- Goovaerts P., **Geostatistics for natural resources evaluation**, Oxford University Press, Oxford, 1997
- Isaaks E.H. y Srivastava R.M., **Applied Geostatistics**, Oxford University Press, New York, 1989
- Journel A.G. y Huijbregts C.J., **Mining Geostatistics**, Blackburn Press, Cadwell (New Jersey), 2003
- Montero Lorenzo J.M. y Larraz Iribas B., **Introducción a la Geoestadística lineal**, Netbiblo D.L., 2008

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia está dirixida a alumnos/as que dispoñan de coñecementos básicos de inferencia estatística e da linguaxe de programación R.

Plan de Continxencias

Descrición

No caso de que concorran circunstancias excepcionais, as adaptacións serían idénticas tanto para impartir ensino mixto como ensino non presencial, segundo se indica a continuación.

En ámbolos dous casos (ensino mixto ou non presencial), as clases impartiríanse por campus remoto, tanto para a teoría como para a práctica da materia, de xeito que non sería preciso ningunha modificación na metodoloxía docente, nin nos contidos a impartir, nin na bibliografía.

En ámbolos dous casos (ensino mixto ou non presencial), o exame de preguntas obxectivas (50%) substituiríase por un traballo individual autónomo (25%) e un exame oral curto que se realizaría por campus remoto (25%). Manteríanse as restantes actividades de avaliación, se ben realizaríanse como probas en liña con exame por correo electrónico en tempo limitado e con apuntamentos.